

**Statens jordbruksverks föreskrifter
och allmänna råd om embryoöverföring mellan hondjur för
avel av husdjur;**

beslutade den 10 december 1992

Statens jordbruksverk föreskriver, med stöd av 2 och 4 §§ förordningen (1985:343) om kontroll av husdjur m.m., följande.

Inledande bestämmelser

1 § Dessa föreskrifter omfattar embryoöverföring, tillvaratagande av ägg och embryon, åtgärder som vidtas för att framkalla avgång av ett stort antal ägg (superovulation) samt hantering och distribution av ägg och embryon. Embryoöverföring omfattar uttagning av embryon ur givardjur (donator) samt inläggning av embryon i andra hondjur (recipienter). Dessa föreskrifter omfattar ej delning och kloning av embryon, genteknik eller andra ingrepp på zona pellucida (äggets/embryots hölje).

Läkemedelsanvändning i samband med verksamhet enligt första stycket regleras i Lantbruksstyrelsens kungörelse (LSFS 1979:8) om förskrivning och utlämnande av läkemedel i samband med djursjukvård.

Ansökan om tillstånd

2 § Innan verksamheten påbörjas, skall den som anordnar överföring eller delmoment härav (anordnaren) skriftligen ansöka om tillstånd hos Jordbruksverket. Tillstånd meddelas för viss tid och kan omfatta något eller flera av nedanstående moment:

1. uttagning av ägg eller embryon och behandling av donator i anslutning härtill;
2. behandling, infrysning och lagring av ägg eller embryon;
3. distribution av ägg eller embryon;
4. inläggning av embryon samt behandling av recipienter i anslutning härtill.

Ansökan skall innehålla uppgift om namn, adress och telefonnummer till anordnaren och till den ansvarige veterinär som skall kontrollera överföringen samt uppgifter om övrig personal som medverkar i arbetslaget.

Av ansökan skall framgå vilka moment av embryoöverföring som skall utföras och i förekommande fall vilken behandling som ägg eller embryon skall genomgå.

Uppgift skall också lämnas om plats för verksamheten samt verksamhetens omfattning.

Den ansvarige veterinären skall skriftligen förbinda sig att kontrollera verksamheten. Förbindelsen skall bifogas ansökan.

Ändring av verksamhet

3 § Anordnare skall till Jordbruksverket anmäla ändringar i verksamheten som innebär att de uppgifter som lämnats vid ansökan om tillstånd eller de uppgifter som anges i tillståndet förändras. Sådan anmälan skall ske innan ändringen genomförs. Vid sakliga förändringar av verksamheten eller byte av ansvarig veterinär skall Jordbruksverket lämna godkännande innan förändringen genomförs. Om anordnaren underlåter att fullgöra sin skyldighet i detta avseende kan Jordbruksverket komma att återkalla tillstånd enligt 16 §.

Utbildning

4 § Veterinär och övrig personal som arbetar med överföring av embryon skall ha utbildning för aktuella delmoment. Prövning av om utbildningen är ändamålsenlig för verksamheten görs av Jordbruksverket.

Tillsyn av embryoverksamhet

5 § Jordbruksverket utövar tillsyn centralt. Länsstyrelsen utövar tillsyn över den embryoverksamhet som bedrivs inom länet.

Ansvarig veterinär är skyldig att rapportera brister i embryoverksamheten till länsstyrelsen om inte rättelse vidtas.

Om det vid tillsynen uppkommer allvarliga anmärkningar mot verksamheten skall länsstyrelsen anmäla detta till Jordbruksverket. Länsstyrelsen skall också anmäla om anordnaren vid upprepade tillfällen inte följt påpekanden från ansvarig veterinär eller länsstyrelsen.

Den myndighet som utövar tillsyn skall få tillträde till lokaler, utrustning och lager. Anordnaren skall på begäran av tillsynsmyndighet visa upp journaler enligt 12 §.

Allmänna råd

Länsstyrelsen bör kontrollera anordnare av embryoverksamhet minst en gång per år.

Utförande

6 § Uttagning av ägg eller embryon och inläggning av dessa i annat hondjur får endast utföras med metod som inte fordrar kirurgiskt ingrepp.

Momentet uttagning av embryon skall utföras av eller ske i närvaro av veterinär. Då ryggmärgsbedövning eller nervrotsbedövning används skall denna läggas av veterinär.

Den ansvarige veterinären skall ansvara för att samtliga moment i verksamheten med överföring av embryon följer gällande bestämmelser.

Hygien och smittskydd

7 § En god hygien skall upprätthållas i alla led av verksamheten.

I alla led av verksamheten skall sådana rutiner tillämpas att fara för spridning av smittsamma sjukdomar ej uppkommer.

Donator eller recipient får ej vara bärare av smittsam sjukdom om ägg, embryon eller recipient distribueras till annan besättning.

Identifiering

8 § Ägg och embryon skall hanteras så att de med säkerhet i alla led av hanteringen kan identifieras. Vid lagring och distribution skall emballage identitetsmärkas. Identifiering skall kunna ske genom emballagets märkning och journal förd enligt 12 §. Vid distribution av ägg eller embryon skall dessa åtföljas av härstamningsbevis och journaluppgifter enligt 12 §. Lagrings- och hanteringsrutiner skall vara sådana att ägg eller embryon från visst djur inte kan sammanblandas med ägg eller embryon från annat djur. Då flera ägg eller embryon läggs i samma strå skall detta klart anges.

Avkomma som tillkommit genom embryoöverföring skall blodgruppsundersökas och dess härstamning verifieras genom blodgruppsundersökning av fader och donator.

Krav på donator

9 § Donators identitet, födelsetid, härstamning och avelsvärde skall styrkas genom officiell husdjurskontroll eller genom erkänd utländsk stambok.

Donator skall ha normalt utvecklade könsorgan, normal kroppsbyggnad i övrigt och normala kropps- och fortplantningsfunktioner.

Hondjur som kan misstänkas nedärva sjukdom, missbildning eller annat fel, som väsentligt nedsätter avkommans bruksvärde eller avelsvärde, får ej användas som donator.

Krav på fader

10 § Donator får endast semineras med sperma från handjur vars identitet, födelsetid, härstamning och avelsvärde kan styrkas genom officiell husdjurskontroll eller genom erkänd utländsk stambok.

Sperma skall uppfylla kraven i Jordbruksverkets föreskrifter för respektive seminverksamhet.

Krav på recipient

11 § Hondjur med sådan konstitution att risk för förlossningskomplikationer kan bedömas uppkomma får inte användas som recipient. Hänsyn skall härvid tas till embryots förväntade egenskaper och utveckling.

Recipient skall vara i god allmän kondition.

Journalföring och rapportering

12 § Anordnare skall föra journal över och göra sammanställningar av verksamheten.

Journal skall föras över varje uttagning och inläggning av ägg eller embryon samt behandlingar i anslutning härtill. Journalen skall innehålla uppgifter om donators identitet, recipienters identitet, handjurs identitet, antal uttagna ägg eller embryon samt deras kondition och vilka behandlingar som utförts, datum för åtgärden och vem som utfört överföring eller del härav.

Om ägg eller embryon fryses in och lagras skall en särskild lagerjournal föras. Lagerjournal skall innehålla uppgifter om ägg eller embryon som tillförs och uttas från lagret samt datum för åtgärden. Vid distribution av ägg eller embryon skall mottagaren anges. Vid lagring och distribution skall emballagets märkning journalföras.

Journaler skall arkiveras minst fem år.

13 § Anordnare skall rapportera utförd embryoöverföring till huvudman för husdjurskontroll enligt dennes anvisningar.

Sammanställningar

14 § Anordnare skall göra sammanställningar av resultatet av utförda embryoöverföringar. Resultat med avseende på dräktighetsprocent och förlossningar samt dess förlopp skall sammanställas.

Ägare till recipient är skyldig att rapportera uppgifter om dräktighet, födelsedatum, resultat, födelseförlopp samt eventuell förekomst av missbildningar till anordnaren.

Sammanställningar skall årligen sändas till Jordbruksverket.

Övrigt

15 § Jordbruksverket kan medge undantag från dessa föreskrifter.

16 § Om en anordnare uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot dessa föreskrifter kan Jordbruksverket återkalla tillståndet för embryoöverföring.

Denna författning träder i kraft den 1 januari 1993, då Lantbruksstyrelsens kungörelse (LSFS 1979:52) om överföring av ägg mellan hondjur för avel av husdjur skall upphöra att gälla.

SVANTE ENGLUND

Birgitta Ek
(Djurmiljöenheten)